

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.019/2023/3.

A Debreceni Ítéltábla a személyesen eljáró Felperes Cím2 alatti lakos felperesnek – a Szűcsné dr. Kovács Katalin Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Szűcsné dr. Kovács Katalin, 4024 Debrecen, Csapó utca 1-3. 2. lh. I/1.) által képviselt Alperes Cím1 alatti székhelyű alperes ellen végkielégítés megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 11.M.70.084/2022/12. számú ítélete ellen az alperes által 13. alszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban feljegyzett 201 718 (kettőszázegyezer-hétszáztizennyolc) forint fellebbezési illeték az állam terhéen marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesnek az alperesnél 2000. november 1. napjától fennálló közalkalmazotti jogviszonya a 2021. február 21. napján kelt egészségügyi szolgálati munkaszerződéssel 2021. március 1. napjától egészségügyi szolgálati jogviszonnyá alakult át.

[2] A felperes 2021. június 29. napján kelt, a munkáltatóhoz címzett levelében – hivatkozva arra, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 18. § (2a) bekezdés a) pontjában foglalt feltételeknek (40 év szolgálati idő) legkésőbb a felmondási idő leteltékor megfelel – kérte, hogy az alperes az egészségügyi szolgálati jogviszonyát felmentéssel 2021. október 15. napjával szüntesse meg. Az alperes a 2021. július 16. napján kelt intézkedésében a felperes egészségügyi szolgálati jogviszonyát az

egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény (a továbbiakban: Eszjtv.) 12. § (6) bekezdésére hivatkozással, felmondással 2021. október 15. napjával megszüntette. A távolléti díja ekkor 315 185 forint volt.

[3] A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal a felperes részére a 2021. november 24. napján kelt ... számú határozatában öregségi nyugdíjat állapított meg 2021. október 16. napjától.

[4] A felperes ezt követően az alpereshez több alkalommal írt leveleiben kérte az öt megillető végkielégítés kifizetését, azonban az alperes azokra érdemben nem válaszolt.

[5] A felperes módosított keresetében 2 521 480 forint végkielégítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete indokolása szerint a több mint 20 éve fennálló közalkalmazotti és egészségügyi szolgálati jogviszonya alapján 8 havi végkielégítésre jogosult, mivel jogviszonya munkáltatói felmondással szűnt meg.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Az elsődleges álláspontja az volt, hogy az Eszjtv. 12. § (6) bekezdés szerinti munkáltatói kötelező felmondás az Mt. 65. § (1) bekezdése szerinti, a munkáltató saját elhatározáson alapuló felmondásához képest a munkaviszony önálló, speciális megszüntetési jogcímének tekinthető, így az nem tartozik a végkielégítésre jogosultakról rendelkező, az Mt. 77. § (1) bekezdés a) pontjában írtak körébe sem, azaz nem minősül olyanak, mint akiknek munkáltatói oldalon felmerülő okból felmondás miatt szűnik meg a jogviszonyuk. Mivel ezen speciális munkaviszony-megszüntetési jogcímhez végkielégítésre való jogosultságot sem az Eszjtv., sem egyéb jogszabály nem társít, a felperes keresete alaptalan. Kifejtette, hogy nem állapítható meg olyan jogalkotói szándék, amely arra irányult, hogy az egészségügyi szolgálati jogviszony kérelemre, kötelezően felmondással történő megszüntetése esetére a munkáltatóra végkielégítés-fizetési kötelezettség háruljon. Hivatkozott arra, hogy jogalkotás-technikailag a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényhez (a továbbiakban: Kjt.) azért nem volt szükség a végkielégítésre való jogosultság kizárására, mert a Kjt.-től eltérően a felmondás ezen speciális kötelező esetét nem az Mt., hanem az ahhoz képest speciális rendelkezéseket rögzítő Eszjtv. tartalmazza. Másodlagos hivatkozása szerint a felperes nyugdíjasnak minősül, így az Mt. 77. § (5) bekezdése alapján – az Mt. 294. (1) bekezdés g) pont gb) alpontjában írtakra és a Tny. 18 § (2a) bekezdésére figyelemmel – a végkielégítés nem illetheti meg.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2 521 480 forint végkielégítést, és megállapította, hogy a meg nem fizetett 151 289 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[8] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen az Eszjtv. 13. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az Mt. 77. §-ában foglaltaktól eltérően az egészségügyi szolgálati jogviszonyban állókra a végkielégítés összege tekintetében – az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény végrehajtásáról szóló 528/2020. (XI.28.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Eszjtv.vhr.) 29. § (1) bekezdés g) pontja alapján – kedvezőbb feltétel állapítható meg, így az a 20 évet meghaladó szolgálati viszony esetén 8 havi távolléti díjnak megfelelő összeg.

[9] Ezt követően rögzítette, hogy a végkielégítésre való jogosultságból kizártak körét sem az Eszjtv., sem az Eszjtv.vhr nem szabályozza, így az Eszjtv. 1. § (9) bekezdése alapján az Mt. 77. § (5) bekezdés a) pontjának rendelkezéseit kell alkalmazni, mely szerint nem jár végkielégítés a munkavállalónak, ha a felmondás közlésének vagy a munkáltató jogutód nélküli megszűnésének időpontjában nyugdíjasnak minősül. Így azt vizsgálta, hogy a felperes a felmondás közlésekor nyugdíjasnak minősült-e.

[10] Ebben a tekintetben az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gb) alpontja irányadó, mely szerint nyugdíjas munkavállaló az, aki az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtt öregségi nyugdíjban részesül, de az Mt. 294. § (2) bekezdés a) pontja szerint a munkavállaló vonatkozásában csak akkor állapítható meg a nyugdíjban részesülés, ha az ellátást részére jogerősen megállapították. Ebből következően a felperes az Mt. 77. § (5) bekezdés a) pontja alapján nem minősül nyugdíjasnak és nem is részesült nyugdíjban. Ehhez kapcsolódóan kiemelte azt is, hogy a felperesnél az öregségi nyugdíjának a megállapítása sem történt meg a jogviszony megszűnése előtt, arra csak azt követően, 2021. november 14-én került sor.

[11] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az Mt.-ben a végkielégítésre való jogosultságnak a perbeli lehetőségét nem volt szükséges kizárni, hiszen a 40 éves szolgálati idővel rendelkező munkavállaló jogviszonya nem kötelező munkáltatói felmondással szűnik meg, hanem a felek közös megegyezésével, vagy a munkavállaló felmondásával. Ezen munkaviszony-megszüntetési jogcímeznél viszont a végkielégítésre való jogosultság fel sem merül. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy az alperes által is hivatkozott Kjt. a 30. § (4) bekezdésében szintén szabályozza ezt a felmentési módot, ugyanakkor a Kjt. 37. § (2) bekezdés b) pontja kifejezetten ki is zárja a végkielégítésre jogosultak köréből azokat, akiknek a jogviszonya ilyen módon szűnt meg. Az Eszjtv. viszont kizáró rendelkezést a végkielégítése való jogosultság körében nem tartalmaz. Ebből következően, függetlenül attól, hogy a munkavállaló kezdeményezésére a munkáltatót a jogszabály kötelezi a felmondásra, kizáró jogszabályi rendelkezés hiányában az nem ad alapot a végkielégítésre való jogosultságból való kizárásra. Az elsőfokú bíróság így, tekintettel arra, hogy a felperes vonatkozásában olyan kizáró körülmény nem állt fenn, amely a végkielégítésre való jogosultságát jogszabály alapján kizárja, kötelezte az alperest annak 8 havi mértékű megtérítésére.

[12] Az ítélettel szemben az alperes jelentett be fellebbezést, melyben kérte annak megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperesnek az első- és másodfokú perköltségben való marasztalását.

[13] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást helyesen állapította meg azonban a szintén helyesen felhívott jogszabályi rendelkezések téves értelmezésével jogellenes marasztalta az alperest, ugyanis a jogszabályoknak az Alaptörvény 28. cikkével összhangban történő értelmezése eredményeként – kiemelt figyelemmel a jogalkotói célra – a felperest végkielégítés nem illeti meg. Hivatkozott az elsőfokú bírósági eljárásban kifejtett álláspontjára, mely szerint az Eszjtv. 12. § (6) bekezdés szerinti kötelező felmondás egy önálló, speciális megszüntetési jogcím, az így nem tartozik az Mt. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti munkaviszony-megszüntetési módok körébe. A Kjt. 37. § (2) bekezdés b) pontjában szabályozottakkal ellentétben a végkielégítése való jogosultság direkt kizárására nem volt szükség, mert ezt a megszüntetési módot nem az Mt., hanem az ahhoz képest speciális rendelkezéseket rögzítő Eszjtv. tartalmazza. Utalt arra is, hogy a végkielégítés fizetését az ahhoz kapcsolódó általános jogpolitikai cél sem indokolja, nem követi a felmondást egzisztenciális bizonytalanság, hiszen öregségi nyugdíj-ellátásra vált jogosulttá a felperes.

[14] A felperes a fellebbezésre ellenkérelmet nem nyújtott be.

[15] A fellebbezés az alábbi indokok szerint megalapozatlan.

[16] Az elsőfokú bíróság a felek által is egyezően előadott tényállást helyesen állapította meg és a hivatkozott jogszabályi rendelkezések megfelelő alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a felperes keresete alapos. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet következtetéseit alátámasztó indokokkal teljes mértékben egyetértett, ezért azokra csupán visszautal a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 386. § (4) bekezdése alapján.

[17] Az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítéltábla az alábbiakra mutat rá:

[18] Az alperes által hivatkozott Alaptörvény 28. cikke valóban kifejezett és kötelező jogértelmezési szabály a bíróságok számára, azonban nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a bíróságnak az adott tényálláshoz alkalmazandó jogszabályokat kell értelmeznie, minden döntésnél az az értelmezés tárgya. Erre utal a 28. cikk első mondata is, mely szerint a jogszabályok szövegét, a jogszöveget kell értelmezni azzal, hogy az értelmezési támpontok használata nem eredményezheti azok contra legem alkalmazását.

[19] Ebből követően az alperes által ezen értelmezési támpontok közül felhívott jogalkotói cél teleológiai, rendszertani értelmezése során és a józan észnek megfelelő erkölcsös és gazdaságos cél feltételezése során is csak a leírt szöveg vizsgálható, az azonban,

ami az adott jogszabályban – jelen esetben az Eszjtv.-ben – nem jelent meg, nem lehet ezzel a módszerrel értelmezni, hiányzik ugyanis az értelmezés tárgya.

[20] Egyetértett azzal az ítéltábla, hogy a munkavállaló kérelmére alkalmazott munkáltatói felmondás az Mt.-hez képest egy speciális munkaviszony-megszüntetési lehetőség (ami a munkáltató számára kötelező), azonban az ítéltábla ebben lényegesnek tartja kiemelni azt is, hogy az alperes által is hivatkozott Kjt. – ugyanezen jogviszony-megszüntetési lehetőséget rögzítve – szintén speciális az Mt.-hez képest. Nem lehet így alapos az az alperesi hivatkozás, hogy jogalkotás-technikailag a Kjt.-hez képest azért nem volt szükség a végkielégítésre való jogosultság direkt kizárására, mert a felmondás ezen speciális kötelező esetét nem az Mt., hanem az Eszjtv. tartalmazza, hiszen ahogy az Eszjtv., úgy a Kjt. is speciális az Mt.-hez képest. A két jogszabály személyi hatálya eltérő, de egyaránt igaz mindkettőre az utaló szabályok alapján az, hogy ami ezekben a speciális jogszabályokban nincs benne, arra az Mt. alkalmazandó.

[21] Az Eszjtv. 12. § (6) bekezdésében szereplő, az Mt.-hez képest speciális jogviszony-megszüntetési mód csak annyira speciális, mint a Kjt. 30. § (4) bekezdése, így az ítéltábla álláspontja szerint a végkielégítésre való jogosultság direkt kizárására irányuló jogalkotói cél esetében ezt ugyanúgy ebben a speciális jogszabályban kellett volna kifejezetten rögzíteni, mint ahogy az alperes által is hivatkozott Kjt. 37. § (2) bekezdés b) pontjában történt.

[22] Az ítéltábla szerint azonban jogszabályi rendelkezés hiányában, azaz a jogértelmezés tárgya hiányában annak Alaptörvény 28. cikk szerinti értelmezése sem végezhető el, nem létező jogszöveget nem lehet ugyanis értelmezni. Nem vizsgálható ebből következően az sem, hogy a végkielégítés fizetésének általános jogpolitikai célja indokolja-e ezt a szabályozást, hiszen abban az esetben a bíróság jogalkotói szerepbe kerülne. Ehhez kapcsolódóan a kúria Büntető-, Polgári-, és Közigazgatási Kollégiuma Joggyakorlat-elemző csoport 2020.El.II.JGY.E.1.szám alatt közzétett Összefoglaló véleményében is foglalkozott az Alaptörvény 28. cikk alkalmazásának korlátaival és megállapította, hogy az „a jogszabály értelmezéshez ad támpontot, jogszabály (bevonása) nélkül az értelmezési klauzula önmagában, a bírósági eljárásban nem alkalmazható...a bíróság az Alaptörvény 28. cikke alapján nem alkothat jogot, a joghézag kitöltésére ez az alaptörvényi szabály nem nyújt lehetőséget, a kúriai gyakorlat szerint az alkotmányos felhatalmazás nélkül a normatartalomtól eloldódó, normatív alappal nem rendelkező jogértelmezés elfogadhatatlan...a pozitív joggal szemben álló értelmezés a bírói gyakorlatban megengedhetetlen”.

[23] Azzal, hogy a Kjt.-vel ellentétben az Eszjtv. hatálya alá tartozó munkavállalókat a jogalkotó nem zárta ki a végkielégítésre való jogosultságból, a jogalkalmazó bíróság számára csak az a következtetés vonható le, amire az elsőfokú bíróság is jutott, hogy őket – és így a perben álló felperest – ez a juttatás megilleti, az ezzel ellentétes jogalkalmazói jogértelmezés contra legem lenne.

[24] Mindezekre tekintettel nem volt helye az elsőfokú ítélet megváltoztatásának, ezért azt – mint érdemben helyest – az ítéltábla helybenhagyta a Pp. 383. § (2) bekezdés első fordulata szerint.

[25] Az ítéltábla a perköltségről való rendelkezést a Pp. 80-83. § alapján mellőzte, tekintettel arra, hogy a pernyertes felperes költséget nem számított fel.

[26] A perben a feleket a költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3.§ (1) bekezdés d) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog illette meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése alapján a pertárgy értéke 2 521 480 forint volt. Az Itv. 46. § (1) bekezdés szerint számított fellebbezési illeték az eredménytelenül fellebbező, így peresztes alperes helyett – annak az Itv. 5. § (1) bekezdés f) pontja és 5. § (2) bekezdése alapján biztosított személyes illetékmentessége miatt – a Pp. 101. § (1) és 102. § (6) bekezdésében foglaltak szerint az állam terhén marad.

[27] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Debrecen, 2023. szeptember 4.

Dr. Tass Edina s. k. a tanács elnöke – előadó bíró, Dr. Bakó Pál s. k. bíró,
Dr. Répássy Árpád s. k. bíró